

Juha-Matti Pesonen

UNOHDUKSEN MAAHAN

UNOHDUKSEN
MAAHAN

Juha-Matti Pesonen

Unohduksen maahan

Books on Demand

2021

© 2021 Juha-Matti Pesonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-804-342-3

I

Koltta otti esiin kolmen vartin Koskenkorvapullon ja tarjosi. Otin kunnan kulauksen. Kukaan muu viiden soittajan ja yhden miksaajan ryhmästämme ei halunnut enää viinaan koskeakaan. Viiden päivän kiertäminen ja ryypääminen ympäri Suomea oli imenyt pojista mehut. Heikot sortuu elontielle, mutta minä ja Koltta ei oltu ensimmäistä kertaa pappia kyydissä. Hörpittiin tasaiseen tahtiin, ja tunsin, miten taskulämmmin Kossu palautti taas hengen ruumiiseen.

Koltan nimi oli Tuomas. Olin antanut hänelle uuden nimen, kun oli käynyt ilmi, että hänellä virtasi kolttaverta suonissaan. Joka tapauksessa Tuomas oli Lapista, ja kun kuvittelin neljäntuulenlakin hänen pieneen päähänsä, näky vastasi täydellisesti mielikuvaani tarunhohtoisista kolttasaamelaisista, joista olin lukenut sotakirjoista. Niissä koltat olivat legendaarisia kaukopartioiden tiedustelijoita, jotka eläimenvaistoillaan haistelivat tuulista edessä olevat maastonmuodot partioiden liikkeessä Uhtuan ikimetsissä

ja Karjalan laulumaille. Erityisesti vaaranlakia ja korkeita paikkoja kaukopartioiden tuli välttää, koska niistä käsin venäläisten tappava tulitus saattoi koska tahansa iskeä kohti väsyneitä miehiä. Koltat olivat luonnonlapsia, joiden taidot säästivät henkiä ja ratkaisivat partioiden kohtaloita.

Vastapalveluksena Koltta oli ristinyt minut Viikingiksi. Koltta ehdotti:

– Tehdääs Viikinki televisiosarja, nimeksi tulisi Koltta ja Viikinki. Siinä me sitten vaan laulettaisiin ja juotaisiin viinaa!

Otin lisää Kossua ja pohdin hetken asiaa. Koltan ehdotus oli hyvä ja sarjasta tulisi varmasti hauska. Sitten vakavoiduin:

– Kuules Koltta, minä en ole viikinki, en lähimainkaan. Mutta tunnen yhden, joka täyttää kaikki viikingin määritelmät. Totisesti se äijä on viikinki isolla V:llä! Miehen nimi on Putki–Rambo.

Nyt kun Rambosta oli tullut puhetta, muistin nousuhumalankin keskellä arjen.

– Mun pitää ruveta himmailemaan tätä juomista. Täytyy olla huomenaamulla puoli kuusi Kauppatorilla kahviteltassa.

Teltalla oli määrä tavata Rambo.

Viiden tunnin ja ison Kossupullon jälkeen saavuttiin pääkaupunkiin. Koltta soperteli, että mennään vielä yksille. Työmoraalini saneli, että kohmelossa ei töihin mentäisi. Olin kuitenkin niin kännissä, ettei moraali muistunut mieleeni. Mikäs siinä! Soitin naiselle, jota olin tapaillut, ja pyysin hänet mukaan.

Koltta ja minä olimme Liisan saapuessa yksien jälkeen ehtineet ottaa jo muutamat.

– Mites uroot jakselee? Kyseli Liisa ja istui viereeni. Tilasin hänelle pienen ja itselleni ison A-oluen. Koltta ei osallistunut keskusteluun. Hän oli jo unten mailla.

– Tullaan just Koltan kanssa pieneltä rundilta ja tultiin ottamaan yhdet, jotta kotiin laskeutuminen onnistuisi tavanomaista paremmin, selitin ikään kuin perustelussa olisi jotain järkeä.

– Tuletko mulle yöksi, kysyi Liisa.

Liisan kauneutta oli mahdoton vastustaa, enkä siihen tavallisesti kyennytäkään.

– En mä voi tällä kertaa. Pitää olla todella aikaisin aamulla hommissa ja perhekin odottaa isäänsä kotiin.

– Missä hommissa sun pitää olla niin aikaisin, eihän sulla ole duunia.

Kerroin, että Putki-Rambo oli värvännyt minut patteriventtiiliurakkaan. Enempää en asiasta tiennyt enkä ymmärtänyt, kun en ollut ikinä putkihommia tehnyt. Mutta hommat alkoivat aamulla puoli kuusi. Korostin Liisalle, että työtarjous oli tullut kaikin puolin hyvään aikaan, kun olin juuri saamassa maisterintutkintoni valmiiksi ja siirtymässä yliopistosta kortistoon. Piti kyetä elättämään kaksi pientä poikaa ja työtön vaimo, joka ei suomea osannut, vaikka oli täällä jo kaksitoista vuotta elänyt ja asunut. Olin kovasti yrittänyt taistella vastaan, mutta kaikki olivat puhuneet vaimolleni englantia, ja suomea voi tietysti oppia vain puhumalla suomea. Vaimoni pitäytyi siis edelleen englannissa, mikä ei hänen asemaansa työmarkkinoilla juuri edistänyt.

Liisa kunnioitti perhettäni, mutta oli silmin nähden näreissään, kun en mennyt hänen luokseen. Ei hän sitä pahalla tarkoittanut. Naiset nyt ovat usein vähän

mustasukkaisia ja eivätkä osaa sitä peitelläkään. Ja olihan mustasukkaisuus tilanteeseen nähden ihan ymmärrettävää.

Monen päivän juominen oli saattanut minut seesteiseen tilaan, vaikka tietysti ymmärsin, että vereni alkoholipitoisuuden täytyi olla törkeän korkealla. Ja kuuden päivän selibaatin jälkeen sängyssä peuhaamisellekin olisi voinut olla tilausta, mutta tilani huomioon ottaen minusta olisi tuskin ollut kovin suurta riemua Liisallekaan.

Kello oli kaksi yöllä, kun hiivin kotiin. Parvekkeen ovi oli auki. Pimeydessä seisoj Rosa ja poltti tupakkaa. Hän ei tavallisesti ikinä polttanut mutta siinäpäähän vain poltteli.

Menin katsomaan nukkuvia poikiani. Ikävä oli reissussa ollut kova. Alun perin minulla ei ollut ollut tarkoitusta tulla isäksi lainkaan. Kun kuulin raskaustestin tuloksen, olin kolme päivää puhekyvytön. Uutinen tavoitti minut eräässä hevibaarissa Metallican soidessa iloisesti taustalla. Soitin kolikkoautomaatista Rosalle, jonka kanssa olimme jo sopineet erosta. Taloudellisista syistä hänelle ei vain ollut saatu ostettua lentolippua kotopuoleen; Rosa kun oli Kanadasta. Minulla siis oli ollut tarkoitus vain soittaa Rosalle ja ilmoittaa, etten tule kotiin vaan jään treenikämpälle yöksi. Eli siis menen dokaamaan kavereiden kanssa. Rosa pullautti puhelimesta vauvauutisen. Kaikki romahti. Kaverit panivat merkille olemukseni, kerroin kaiken ja koko pöytä meni vakavaksi. Minä siitä kotiin ja seuraavat kolme päivää hakkasin mykkänä kolmen tuuman nauloja rakenteilla olevaan liiteriin. Mihinkään muuhun en kyennyt, en edes puhumaan. Päässäni hakkasi yksi ajatus: kaikki on loppu. Rokkitouhut loppu. Juopottelu loppu. Liisan kanssa loppu. Poikien saunaillat loppu. Sahtisoudut loppu. Yöunet loppu. Kaikki loppu. Kolmen tuuman

naulat eivät olleet loppu, ja jatkoin niiden lyömistä liiteriin. Rosa suhtautui puhumattomuuteeni ymmärtäväisesti ja pyyteli minua naulojen hakkaamisen lomassa syömään tai välipalakeksille. Rosa säteili. Minä en säteillyt. Mutta pikku hiljaa Rosan mahan kasvaessa alkoi suhteessamme uusi ja suhteellisen onnellinen kausi. Rosa synnytti pojan ja sitten vielä toisen. Ja nyt Gabe ja Raf olivat minulle kaikki kaikessa.

– Mitäs täällä parvekkeella ollaan tupakki suussa?

Rosa kääntyi minua kohti kyyneleet valuen, ja hiljaisuus elokuisessa pimeydessä oli pakahduttava. Tuntui, että olin selvinpäin, vaikken todellakaan ollut. Rosa vain piti tupakkaa kädessään. Tuhkaa tippui parvekkeen lattialle.

– Should we divorce?

Tätä olin odottanut, mutta joihinkin asioihin ei voi valmistautua. Rosan kysymys herätti valtavan huolen pojista, mutta joskus päätökset täytyi tehdä. Kun konekiväärillä ammutaan ja piiskatykki sivaltelee, tuleen ei saa jäädä makaamaan. Tärkeintä oli tehdä päätöksiä. Vastasin ja kerrankin tein sen englanniksi:

– Yes.

Kahdentoista vuoden avioliitto oli sillä ohi. Menin lastenhuoneen lattialle nukkumaan ja viritin poikien Aku Ankka -kellon soimaan. Minulla oli kaksi ja puoli tuntia aikaa selvittää pääni ennen töihin lähtöä.

”Veikkasin olevani vielä jonkin verran juovuksissa, ja pahin kankkunen olisi edessä. Kun veren alkoholipitoisuus saavuttaisi nollan, alkaisivat pahimmat krampit ja kouristelu.

– Me mennään Matti-poika lämmönjakokeskukseen. Et ole poika tainnut sellaisessa ennen käydäkään, Rambo veisteli. Minä tunnen lämmönjakokeskukset kuin omat huorani. Kerroinkos jo muuten, että kun kerran olin työkomennuksella suuressa ja mahtavassa Neuvostoliitossa, uralilainen sutenööri toi mulle koeponnistettavaksi kaikki uudet huorat. Jumalauta se oli kuules jätkä touhua Jekaterinburgissa! Aamusta iltaan hakkuutin menemään.

– Hakkuutit?

– Niin, panin!

– Et kai sä tollasta oo... kauhistelin.

Kuin ihmeen kautta oloni oli vähän siedettävämpi, kun kuuntelin miehekkäitä juttuja, joita Rambo tiputteli punaisten viiksiensä välistä.”

Matti on soutamassa tulipalosta säästynyttä hääkiuastaan ja kanisterillista sahtia saareen, kun veneeseen änkeytyy kyselemättä mukaan valtavankokoinen mies, joka esittäytyy Putki-Ramboksi. Matti lähtee Rambon ehdotuksesta mukaan pimeään putkiurakkaan, jollaista hän ei olisi uskonut olevan olemassakaan. Putkityömaalta alkaa matka unohduksen maahan.

Juha-Matti Pesonen on 1970-luvun alussa Tikkurilaan syntynyt lähiösälli, joka kasvoi Karjalan kannaksen ja Pohjois-Pohjanmaan kulttuurisynteesissä. Pesonen on toiminut muun muassa haudankaivajana, opettajana, metsätyömiehenä, terapeutina, kuntoutussuunnittelijana ja Pohjannaula-yhtyeen kitaristisäveltäjänä. Koulutukseltaan hän on toimintaterapeutti ja metsänhoitaja. Hänet tunnetaan myös intohimoisena Sulkavansoutajana ja kohtuullisestakin hutikasta pitävänä sahtiharrastajana.

ISBN 978-952-804-342-3

Kannen kuva: Samuli Kaarre

